Propozycje ćwiczeń usprawniających analizator wzrokowy i słuchowy oraz ćwiczeń w pisaniu i czytaniu.

Warunkiem niezbędnym do opanowania umiejętności pisania i czytania jest prawidłowe funkcjonowanie analizatora wzrokowego i słuchowego. Poniżej prezentujemy przykłady typowych ćwiczeń usprawniających funkcje w obrębie analizatora wzrokowego i słuchowego oraz ćwiczenia w pisaniu i czytaniu.

Ćwiczenia stymulujące rozwój analizatora wzrokowego

1. Wyszukiwanie różnic na obrazkach, wyszukiwanie rzeczy, wyrazów pasujących i niepasujących do pozostałych, dobieranie w pary,
2. Zabawa w „Co się tu zmieniło? – chowamy lub przestawiamy coś w pomieszczeniu,
3. Wyszukiwanie określonych liter, przedmiotów w plątaninie, wyszukiwanie figur w nakładających się,
4. Rozsypanki literowe, sylabowe, wyrazowe, wyszukiwanie określonych liter, sylab, wyrazów,
5. Układanie obrazków z pociętych części, całości z elementów według wzoru,
6. Dobieranie części do całości, grupowanie przedmiotów według koloru, kształtu, wielkości,
7. Uzupełnianie rysunku o brakujące elementy,
8. Lepienie liter z plasteliny, rzeźbienie, wydzieranie, wycinanie, układanie pociętych liter,
9. Wyszukiwanie w tekście określonej litery, np. podobnej kształtem i podkreślanie jej, układanie sylab z tymi literami i ich zapisywanie, tworzenie wyrazów rozpoczynających się od danej sylaby,
10. Podkreślanie sylab w tekście zawierających odpowiednie litery i klasyfikowanie wyrazów (zapisywanie w odpowiednim miejscu tabeli, np. podział na l-t-l),
11. Dziecko wyszukuje w tekście wyrazy, np. z literą g potem z literą d, wyszukane wyrazy zapamiętuje i zapisuje w zeszycie, czyta tekst jeszcze raz i uzupełnia brakujące, nie zapisane wyrazy,
12. Uzupełnianie wyrazów brakującymi literami, np. ą lub ę
13. Odtwarzanie układu zapamiętanych figur geometrycznych lub układu liter,
14. Dziecko otrzymuje pary wyrazów na kartonikach, wypisuje litery różniące wyrazy i te same,
15. Cięcie wyrazów na sylaby i ponowne ich scalanie, tworzenie wyrazów z podanych liter, sylab, pisanie zdań z pamięci,
16. Krzyżówki, rebusy.

Ćwiczenia stymulujące rozwój analizatora słuchowego

1. Rozróżnianie dźwięków z otoczenia, odgłosów wydawanych poprzez użycie różnych przedmiotów, naśladujemy dźwięki,
2. Uderzamy klockiem o blat stołu, dziecko odwrócone układa tyle klocków, ile usłyszało dźwięków,
3. Zabawa w wyrazy – dziecko mówi wyrazy rozpoczynające się daną głoską lub mówi jaka głoska jest na początku danego wyrazu, wyszukuje wśród podanych wyrazów rozpoczynające się od podobnych brzmieniem głosek, np. d-t, s-c, p-b,
4. Zabawa w ostatnia głoska jest pierwszą głoską następnego wyrazu,
5. Analiza słuchowa wyrazu i zdania, wychwycenie ze zdania wyrazu z daną głoską,

Opracowały: M. Piotrowska, E. Bańdur

6. Wymawiamy np. 3 wyrazy, dziecko mówi jaką głoską kończą się te wyrazy,
7. Mówimy pary wyrazów podobnie brzmiących, np. z głoskami p-b, k-g, dź – ć, gdy dziecko usłyszy daną głoskę klaszcze,
8. Wymawiamy różne wyrazy, dziecko klaszcze w chwili, gdy usłyszy daną sylabę,
9. Zabawa w ostatnia sylaba jest pierwszą sylabą wyrazu następnego,
10. Synteza słuchowa – dziecko mówi ile głosek jest w wyrazie, wyrazy powinny być coraz trudniejsze,
11. Wspólne z dzieckiem uczenie się wierszyków, piosenek, rymowanek,
12. Tworzenie wyrazów zaczynających się na określoną sylabę,
13. Uzupełnianie wyrazów brakującymi literami, np. t-d, p-b, usłyszany wyraz dziecko wpisuje w odpowiednim miejscu tabelki, mówimy wyrazy zawierające głoski mylone słuchowo, dziecko otrzymuje żetony, podnosi odpowiedni kolor w zależności od usłyszanej głoski,
14. Tworzenie wyrazów podobnych do podanego, rodzina wyrazów,
15. Uzupełnianie brakujących sylab w wyrazie lub układanie wyrazów z daną sylabą na początku, w środku lub na końcu wyrazu, rozpoznawanie konkretnej sylaby w wyrazie,
16. Dzielenie zdania na wyrazy, sylaby i litery i zapisywanie ich w zeszycie,
17. Układanie zdań z podanych wyrazów, np. na pociętych kartonikach,
18. Tworzenie nowego wyrazu z pierwszych głosek podanych wyrazów i układanie zdania z powstałych wyrazów,
19. Tworzenie zdrobnień, liczby mnogiej wyrazów (szczególnie przy głoskach dźwięcznych i bezdźwięcznych),
20. Segregowanie obrazków różniących się jedną literą, różnicowanie słów podobnie brzmiących,
21. Powtarzanie ciągów słownych, np. pór roku, dni tygodnia, cyfr.

Ćwiczenia w czytaniu

1. Trening czytania codziennie przez 15-20 min.
2. Wykorzystywanie codziennych sytuacji do ćwiczenia umiejętności czytania, np. czytanie przepisu kulinarnego podczas przygotowywania potrawy, czytanie nagłówków w gazecie, programu TV, podpisów pod rysunkami,
3. Czytanie w parach – dorosły czyta z dzieckiem ten sam tekst; dorosły czyta niezbyt głośno, bardzo powoli, dziecko nadąża za dorosłym,
4. Czytanie z podziałem na role,
5. Czytanie innym, np. rodzeństwu, babci,
6. Ćwiczenie czytania ze zrozumieniem; kontrolowanie stopnia zrozumienia treści tekstu poprzez zadawanie pytań, streszczenie, plan, dyskusję nad tekstem,
7. Uczenie czytania metodą sylabową,
8. Służenie dziecku przykładem – czytanie książek przez dorosłego,
9. Należy pamiętać, iż ćwiczenia w czytaniu należy łączyć z ćwiczeniami w pisaniu,
10. Zachęcać do czytania poprzez pochwały i wskazanie na korzyści wynikające z opanowania umiejętności czytania.

Ćwiczenia w pisaniu

1. Ćwiczenie poprawnego pisania poprzez przepisywanie, pisanie z pamięci i ze słuchu. Pisanie z pamięci należy przeprowadzić w następujący sposób: dziecko czyta uważnie

pierwsze zdanie, przygląda się uważnie każdemu wyrazowi, zasłaniamy czytane wcześniej zdanie i dziecko pisze je z pamięci.

2. Samodzielne wyszukiwanie błędów w napisanym tekście przy pomocy słownika ortograficznego. Poprawa błędnie zapisanych wyrazów (poprawny zapis kolorem) oraz ich omówienie z wykorzystaniem słownika ortograficznego i zasad pisowni,
3. Założenie „Zeszytu wyrazów trudnych", poprawne zapisywanie w zeszycie wyrazów wcześniej błędnie zapisanych, wyjaśnienie pisowni z wykorzystaniem reguły ortograficznej,
4. Wykorzystanie pomocy dydaktycznych, gier edukacyjnych, programów komputerowych,
5. Tworzenie kart z wyrazami, w których dziecko często popełnia błędy i umieszczanie ich w widocznych miejscach w domu, wyrazy z trudnościami mogą być zapisane także w postaci rysunku,
6. Tworzenie rodziny wyrazów i wpisywanie do „Zeszytu wyrazów trudnych",
7. Wdrażanie do korzystania ze słownika ortograficznego,
8. Praca nad jedną kategorią błędów w ciągu tygodnia,
9. Dostosowanie czasu pracy z dzieckiem do jego możliwości i koncentracji uwagi,
10. Motywowanie poprzez pochwały i dostrzeganie wkładu pracy dziecka w pokonywanie trudności w pisaniu.

Życzymy powodzenia i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń!

Opracowały: M. Piotrowska, E. Bańdur